

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 lutego 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze odmówił J. F. (1) prawa do emerytury. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że ubezpieczony do dnia 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił wymaganego 15 – letniego okresu pracy w szczególnych warunkach wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że do stażu pracy w warunkach szczególnych nie uwzględnił żadnego z okresów zatrudnienia:

- od 1 czerwca 1982 r. do 2 czerwca 1989 r. , ponieważ przedłożone świadectwo pracy nie spełnia wymogów formalnych.

- od 3 czerwca 1989 r. do 30 listopada 1989 r. , ponieważ przedłożone świadectwo pracy zostało wystawione przez przechowawcę dokumentów firmy (...), a nie przez następcę prawnego zlikwidowanego zakładu.

- od 1 grudnia 1989 r. do 31 marca 1994 r. w zakładzie Budowlano – (...) (z wyłączeniem okresów nieskładkowych) , ponieważ świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych zawiera braki formalne.

- od 1 kwietnia 1994 r. do 31 grudnia 1998 r. w (...) Sp. z o.o. (z wyłączeniem okresów nieskładkowych) , ponieważ zatrudnienie w szczególnych warunkach u prywatnego pracodawcy, powinno zostać potwierdzone świadectwem wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

/decyzja k.27- 27 odwrót plik I akt ZUS/

W dniu 22 marca 2017 r. do organu rentowego wpłynęło odwołanie J. F. (1) od w/w decyzji , w którym wniesiono o jej zmianę i przyznanie mu emerytury. W treści uzasadnienia odwołania, pełnomocnik wnioskodawcy wskazał ,że J. F. (1) legitymuje się wymaganym 15 – letnim okresem pracy w warunkach szczególnych. W odniesieniu do okresu zatrudnienia wnioskodawcy od 1 czerwca 1982 r. do 2 czerwca 1989 r. wskazano , że w okresie tym wykonywał on obowiązki kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony. W okresie od 3 czerwca do 30 listopada 1989 r. J. F. (1) zatrudniony był w (...) (...), gdzie zajmował się pracą przy przemysłowych kotłach parowych i wodnych. W okresie od 1 grudnia 1989 r. do 31 marca 1994 r. wnioskodawca zatrudniony był w Zakładzie Budowlano – (...) Sp. z o.o. , gdzie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy remontach i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych. W okresie zaś od 1 kwietnia 1994 r. do 31 grudnia 1998 r. J. F. (1) wykonywał obowiązki pracownicze w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o., gdzie stale i w pełnym wymiarze, wykonywał pracę przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz montażu i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych na stanowisku monteru kotłów i urządzeń pomocniczych. Pełnomocnik skarżącego zaznaczył ,że nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez pracownika stanowiska , tylko rodzaj powierzonej mu pracy (rzeczywiście wykonywanych zadań pracowniczych).

/odwołanie k.2-4 odwrót/

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie.

/odpowiedź na odwołanie k.8-9/

Decyzją z dnia 4 kwietnia 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze odmówił J. F. (1) prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że ubezpieczony nie udowodnił 15 - letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Organ rentowy uznał za udowodnione 25 lat stażu sumarycznego w tym 4 lata , 1 miesiąc i 21 dni stażu pracy w

warunkach szczególnych. Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaznaczył, że do stażu pracy w warunkach szczególnych zaliczono wnioskodawcy okres zatrudnienia w P.R.E. (...). Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że do stażu pracy w warunkach szczególnych nie uwzględnił następujących okresów zatrudnienia:

- od 2 września 1972 r. do 31 sierpnia 1979 r. (z wyłączeniem praktycznej nauki w szkole oraz zasadniczej służby wojskowej) , ponieważ przedłożone dokumenty nie potwierdzają zatrudnienia wykonywanego stale i w pełnym wymiarze na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o masie powyżej 3,5 tony.

- od 11 września 1979 r. do 28 lutego 1982 r. , ponieważ przedłożone dokumenty nie potwierdzają zatrudnienia wykonywanego stale i w pełnym wymiarze na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o masie powyżej 3,5 tony.

- od 1 czerwca 1982 r. do 2 czerwca 1989 r. , ponieważ przedłożone świadectwo pracy nie spełnia wymogów formalnych.

- od 3 czerwca 1989 r. do 30 listopada 1989 r. , ponieważ przedłożone świadectwo pracy zostało wystawione przez przechowawcę dokumentów firmy (...), a nie przez następcę prawnego zlikwidowanego zakładu.

- od 1 grudnia 1989 r. do 31 marca 1994 r. w zakładzie Budowlano – (...) (z wyłączeniem okresów nieskładkowych) , ponieważ świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych zawiera braki formalne.

/decyzja k.33 - 33 odwrót plik I akt ZUS/

W dniu 28 kwietnia 2017 r. do organu rentowego wpłynęło odwołanie J. F. (1) od w/w decyzji , w którym wniesiono o jej zmianę i przyznanie mu emerytury. W treści uzasadnienia odwołania pełnomocnik wnioskodawcy wskazał, że J. F. (1) legitymuje się wymaganym 15 – letnim okresem pracy w warunkach szczególnych. J. F. (1) od 2 września 1972 r. był uczniem nauki zawodu w specjalności mechanik pojazdów samochodowych i jednocześnie wykonywał prace na stanowisku kierowcy w Przedsiębiorstwie Państwowej (...) w Ł.. Od dnia 11 września 1979 r. do dnia 28 lutego 1982 r. wnioskodawca zajmował stanowisko kierowcy w Przedsiębiorstwie Państwowej (...) w Ł.. W odniesieniu do okresu zatrudnienia wnioskodawcy od 1 czerwca 1982 r. do 2 czerwca 1989 r. wskazano, że w okresie tym wykonywał on obowiązki kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony. W okresie od 3 czerwca do 30 listopada 1989 r. J. F. (1) zatrudniony był w (...) (...), gdzie zajmował się pracą przy przemysłowych kotłach parowych i wodnych. W okresie od 1 grudnia 1989 r. do 31 marca 1994 r. wnioskodawca zatrudniony był w Zakładzie Budowlano – (...) Sp. z o.o. , gdzie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy remontach i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych. Pełnomocnik skarżącego zaznaczył, że nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez pracownika stanowiska , tylko rodzaj powierzonych mu pracy (rzeczywiście wykonywanych zadań pracowniczych).

/odwołanie k.2-4 odwrót akt o sygn. VIII U 938/17/

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie.

/odpowiedź na odwołanie k.6 – 7 akt o sygn. VIII U 938/17/

Zarządzeniem z dnia 19 maja 2017 r. sprawa o sygnaturze akt VIII U 938/17 została połączona ze sprawą o sygnaturze akt VIII U 762/17, w celu ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia i obie, połączone sprawy są prowadzone pod sygnaturą VIII U 762/17.

/zarządzenie k.10 akt o sygn. VIII U 938/17/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

J. F. (1) urodził się (...). J. F. (1) nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

/okoliczności bezsporne/

W dniu 20 stycznia 2017 r. J. F. (1) złożył wniosek o emeryturę , po którego rozpatrzeniu wydano zaskarżone decyzje.

/wniosek k.1-6 odwrót , decyzja k.27- 27 odwrót , decyzja k.33 - 33 odwrót plik I akt ZUS/

Wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku udokumentował ponad 25 lat ogólnego stażu pracy.

/okoliczność bezsporna/

Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaliczył wnioskodawcy do stażu pracy w warunkach szczególnych okres zatrudnienia w wymiarze 4 lat , 1 miesiąca i 21 dni tj. okres zatrudnienia w P.R.E. (...).

/decyzja k.33 - 33 odwrót plik I akt ZUS/

J. F. (1) od dnia 18 sierpnia 1975 r. posiada uprawnienia do prowadzenia pojazdów kategorii C. Wnioskodawca legitymuje się uprawnieniami w zakresie eksploatacji urządzeń, instalacji i sieci na stanowisku eksploatacji.

/okoliczności bezsporne/

W okresie od 2 września 1972 r. do 31 sierpnia 1979 r. J. F. (1) zatrudniony był w Przedsiębiorstwie Państwowej (...), Oddziale III Towarowo – Spedycyjnym w Ł.. Z treści świadectwa pracy z dnia 31 sierpnia 1979 r. wynika ,że wnioskodawca zajmował stanowisko ucznia nauki zawodu w specjalności mechanika pojazdów samochodowych , a od dnia 3 września 1979 r. kierowcy pojazdów samochodowych.

/świadectwo pracy k.8 – 8 odwrót plik I akt ZUS/

Wnioskodawca został przyjęty do w/w zakładu pracy w dniu 2 września 1972 r. w celu nauki zawodu mechanika pojazdów samochodowych. Z treści umowy o naukę zawodu wynika ,że czas pracy wnioskodawcy będzie wynosić 36 godzin tygodniowo oraz ,że po ukończeniu 16 lat, będzie on świadczyć pracę w normalnym czasie pracy obowiązującym w zakładzie. Zakład pracy zobowiązał wnioskodawcę do równoczesnego pobierania nauki w (...) Szkole Zawodowej dla Pracujących (...) i jej ukończenia równoległe z okresem praktycznego nauczania zawodu.

/umowa o naukę zawodu w dokumentacji pracowniczej wnioskodawcy k.7/

Z dniem 3 września 1975 r. wnioskodawcy powierzono obowiązki kierowcy DS – III.

/angaż k.30 odwrót/

W okresie od 26 października 1976 r. do 16 października 1978 r. J. F. (1) odbywał zasadniczą służbę wojskową.

/książeczka wojskowa k.5 – 5 odwrót plik II akt ZUS/

Na podstawie umowy o pracę z dnia 20 listopada 1978 r. ,od dnia 21 listopada 1978 r. wnioskodawcy powierzono obowiązki pracownicze kierowcy.

/umowa o pracę k.32 – 32 odwrót/

W pierwszym okresie swojego zatrudnienia w ww. zakładzie pracy , wnioskodawca pobierał naukę w przyzakładowej szkole zawodowej (przez trzy dni w tygodniu uczestniczył w zajęciach teoretycznych , a przez kolejne trzy dni odbywał zajęcia praktyczne). J. F. (1) podjął pracę na stanowisku kierowcy po uzyskaniu prawa jazdy i jeździł wyłącznie samochodami ciężarowymi powyżej 3,5 tony marki S. 29 lub S. (...). Wnioskodawca pozostawał w dyspozycji Przedsiębiorstwa (...) na Dworcu Fabrycznym i rozwoził skrzynie oraz kartony do zakładów pracy zlokalizowanych w Ł.. Po odbyciu służby wojskowej , wnioskodawca powrócił do pracy w listopadzie 1978 r. i za pomocą samochodu ciężarowego marki S. 28 rozwoził towary (m.in. cement) do zakładów zlokalizowanych zarówno w Ł. jak i na terytorium Polski.

/zeznania wnioskodawcy k. 69 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami k.65-66/

W okresie **od 11 września 1979 r. do 28 lutego 1982 r.** J. F. (1) zatrudniony był w Przedsiębiorstwie (...) w Ł.. Z treści świadectwa pracy z dnia 2 marca 1982 r. wynika ,że wnioskodawca zajmował stanowisko kierowcy.

/świadectwo pracy k.40 – 40 odwrót/

W trakcie zatrudnienia w ww. zakładzie pracy ,J. F. (1) otrzymał następujące angaże:

- od dnia 11 września 1979 r. na stanowisko kierowcy na dwutygodniowy okres próbny.

- od dnia 25 września 1979 r. na stanowisko kierowcy na czas nieokreślony.

/umowy o pracę k.39 – 39 odwrót/

W ww. zakładzie pracy wnioskodawca **prowadził samochody ciężarowe o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony** i transportował piasek (za pomocą tzw. wywrotek) oraz beton (za pomocą tzw. gruszek). J. F. (1) nie prowadził innego rodzaju samochodów np. dostawczych .

/zeznania wnioskodawcy k. 69 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami k.65-66 oraz zeznania świadka S. K. k.68/

W okresie **od 1 czerwca 1982 r. do 2 czerwca 1989 r.** J. F. (1) zatrudniony był w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Ł. i zajmował stanowisko kierowcy w dziale Gospodarstwa (...).

/świadectwo pracy oraz angaże w dokumentacji pracowniczej wnioskodawcy k.21/

Podczas zatrudnienia w ww. zakładzie pracy ,wnioskodawca zawierał umowy o pracę dodatkową celem wykonania czynności spedycyjnych (z dnia 1 czerwca 1982 r. oraz z dnia 1 listopada 1983 r.).

/angaże w dokumentacji pracowniczej wnioskodawcy k.21/

Ww. zakład pracy wystawił wnioskodawcy ,w dniu 26 lutego 2003 r., świadectwo wykonywania prac w warunkach szczególnych. Z treści świadectwa pracy wynika ,że w okresie **od 1 czerwca 1982 r. do 2 czerwca 1989 r.** J. F. (1) wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace **kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony.**

/świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach w dokumentacji osobowej wnioskodawcy k.12 plik I akt ZUS/

Podczas zatrudnienia w ww. zakładzie pracy , wnioskodawca kierował samochodami o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. J. F. (1) obsługiwał tzw. kontenerowce – śmieciarki , a także zajmował się transportem makulatury za pomocą samochodów ciężarowych o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Wnioskodawca uczestniczył w załadunku oraz rozładunku , a pracę dodatkową wykonywał po godzinach pracy. J. F. (1) nie zajmował się dokumentacją związaną z przewożonymi towarami. Wnioskodawca nie zajmował się obsługą samochodów dostawczych.

/zeznania wnioskodawcy k. 69 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami k.65-66 oraz zeznania świadka E. K. k.68/

W okresie **od 3 czerwca 1989 r. do 30 listopada 1989 r.** J. F. (1) zatrudniony był w (...) (...) w G.. Z treści świadectwa pracy z dnia 14 listopada 1989 r. wynika ,że wnioskodawca zajmował stanowisko pomocnika kotlarza.

/dokumentacja pracownicza wnioskodawcy k.59/

Ww. zakład pracy wystawił wnioskodawcy ,w dniu 12 kwietnia 1999 r., świadcstwo wykonywania prac w warunkach szczególnych. Z treści świadectwa pracy wynika ,że w okresie od 3 czerwca 1989 r. do 30 listopada 1989 r. wnioskodawca wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace oczyszczacza przemysłowych kotłów parowych i wodnych.

/świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach w dokumentacji osobowej wnioskodawcy k.14 – 14 odwrót plik I akt ZUS/

W okresie **od 1 grudnia 1989 r. do 31 marca 1994 r. oraz od 1 lipca 1995 r. do 31 lipca 1995 r.** J. F. (1) zatrudniony był w Zakładzie Budowlano – (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością i zajmował stanowisko monter.

/świadectwo pracy oraz angaże w dokumentacji pracowniczej wnioskodawcy k.18/

Ww. zakład pracy wystawił wnioskodawcy ,w dniu 31 marca 1994 r., świadectwo wykonywania prac w warunkach szczególnych. Z treści świadectwa pracy wynika ,że w okresie od 1 grudnia 1989 r. do 31 stycznia 1994 r. wnioskodawca wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy , prace przy remontach i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i cieplnych.

/świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach w dokumentacji osobowej wnioskodawcy k.16 plik I akt ZUS/

Zarówno podczas pracy w zakładzie (...) jak i w zakładzie (...), wnioskodawca zajmował się przeglądem , remontem oraz naprawą urządzeń cieplnych wchodzących w skład kotłów parowych oraz wodnych (takich jak : młyny węglowe, kruszarki, odzūżlacze, odrobinowe podgrzewacze powietrza czy też elektrofiltry). Praca wnioskodawcy sprowadzała się do demontażu określonej części kotła (wnioskodawca wchodził do kotła) i jej naprawy. J. F. (1) narażony był na wysoką temperaturę oraz znaczne zapylenie (w związku z remontem urządzeń odbierających popiół) , a część prac wymagała od niego pracy w masce tlenowej (w przypadku zbiorników mazutowych).Wnioskodawca powierzone obowiązki wykonywał w brygadzie remontowej. Zakres obowiązków pracowniczych kotlarza oraz pomocnika kotlarza nie różnił się od siebie. J. F. (1), w związku z wykonywaniem ww. obowiązków pracowniczych , otrzymywał mleko.

/zeznania świadków: S. B. k.67 , J. K. k.68 oraz wnioskodawcy k. 69 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami k.65-66/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dowodów zarówno w postaci dokumentacji osobowej ze spornego okresu zatrudnienia wnioskodawcy jak i osobowych źródeł dowodowych w postaci zeznań wnioskodawcy oraz zeznań świadków: S. K. , E. K. , S. B. oraz J. K..

W odniesieniu do zatrudnienia wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie Państwowej (...), Sąd dał wiarę zeznaniom wnioskodawcy , w zakresie faktu, że ubezpieczony wykonywał pracę kierowcy samochodów ciężarowych powyżej 3,5 tony , albowiem zeznania wnioskodawcy znajdują potwierdzenie w materiale dowodowym – dokumentalnym - w postaci zgromadzonej dokumentacji, przy czym, na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego, Sąd ustalił, że wykonywanie tego rodzaju obowiązków, wnioskodawca rozpoczął od dnia 3 września 1975 r.

W odniesieniu do zatrudnienia wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie (...) w Ł. oraz w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Ł., Sąd dał wiarę zeznaniom wnioskodawcy oraz świadków w zakresie faktu ,że wnioskodawca wykonywał pracę kierowcy samochodów ciężarowych powyżej 3,5 tony i nie zajmował się prowadzeniem innych pojazdów, albowiem zeznania wnioskodawcy i świadków, znajdują potwierdzenie w materiale dowodowym – dokumentalnym - w postaci zgromadzonej dokumentacji, która nie budzi wątpliwości.

W odniesieniu, zaś, do okresu zatrudnienia wnioskodawcy w zakładzie (...), jak i w zakładzie (...) wskazać należy, że zgromadzony materiał dowodowy wskazuje jednoznacznie na charakter wykonywanej przez wnioskodawcę pracy i ten materiał nie był kwestionowany przez żadną ze stron procesu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Wskazać należy, że zarówno mocą zaskarżonej decyzji z dnia 20 lutego 2017 r. jak i decyzją z dnia 4 kwietnia 2017 roku ZUS odmówił J. F. (1) prawa do emerytury. O ile jednak w decyzji z dnia 20 lutego 2017 r., wskazano, że żaden z okresów pracy wnioskodawcy, nie może zostać uznany za pracę wykonywaną w warunkach szczególnych, o tyle w decyzji z dnia 4 kwietnia 2017 roku organ rentowy uznał, że wnioskodawca legitymuje się stażem pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 4 lat, 1 miesiąca i 21 dni, gdyż do stażu pracy w warunkach szczególnych zaliczono wnioskodawcy okres zatrudnienia w P.R.E. (...). Wobec, zatem, **częściowego uwzględnienia** przez organ rentowy żądania wnioskodawcy, Sąd, na **podstawie art.477¹³ k.p.c.** umorzył w punkcie 2 sentencji wyroku postępowanie w zakresie decyzji z dnia 4 kwietnia 2017 roku.

Postępowanie w niniejszej sprawie sprowadziło się, zatem, do ustalenia czy możliwym jest zaliczenie wnioskodawcy innych okresów jego zatrudnienia w wymiarze pozwalającym na uznanie, że legitymuje się on wymaganym 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych.

Zgodnie z treścią **art.184 ust.1** ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2015 roku, poz.748), ubezpieczonym, urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku, przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w **art. 32, 33, 39 i 40**, jeżeli, w dniu wejścia w życie ustawy, osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składowy i nieskładowy, o którym mowa w art. 27.

Stosownie do treści **art.184 ust.2** ww. ustawy, w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2013 roku, emerytura, o której mowa w ust.1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Prawo do emerytury na podstawie **art.184** ww. ustawy przysługuje ubezpieczonemu, który na dzień wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999 roku) spełnił określone w niej wymogi stażowe, a po tej dacie osiągnął wymagany wiek, niezależnie od tego czy w chwili osiągnięcia tego wieku wykonywał pracę w szczególnych warunkach, czy wykonywał inną pracę i czy pozostawał w zatrudnieniu.

Z treści przepisu **art.32** ww. ustawy wynika, że możliwe jest wcześniejsze przejście na emeryturę przez pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie **art.32 ust.4** ww. ustawy wiek emerytalny, o którym mowa w ust.1 rodzaju prac lub stanowisk oraz warunki na podstawie którym osobom wymienionym w ust.2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Za dotychczasowe przepisy (w rozumieniu art.32 ust.4 ww. ustawy) należy uważać przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz.43), ale wyłącznie w zakresie regulowanym przez ww. ustawę o emeryturach i rentach, a więc co do wieku emerytalnego, rodzaju prac lub stanowisk oraz warunków, na jakich osobom wykonującym prace określone w ust.2 i ust.3 art. 32 tej ustawy przysługuje prawo do emerytury (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2002 roku, III ZP 30/01, OSNAP 2002/10/243 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2009 roku, II UK 31/09, Lex nr 559949).

Zgodnie z treścią §3 i 4 ww. rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

Prawo do emerytury przewidziane w art.184 w związku z art.32 ustawy emerytalnej ma charakter wyjątkowy, jest odstępstwem od ogólnej reguły dotyczącej warunków przechodzenia na emeryturę, a zatem właściwe przepisy muszą być wykładane w sposób ścisły. Niedopuszczalna jest wykładnia rozszerzająca, prowadząca w konsekwencji do wypaczenia idei, że emerytura w wieku wcześniejszym jest wynikiem pracy w obciążających dla zdrowia warunkach. Wykonywanie pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy oznacza, że pracownik nie ma powierzonych innych obowiązków jak tylko te, które dotyczą pracy w szczególnych warunkach. Istotnym warunkiem przyznania świadczenia z tytułu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach jest stwierdzenie w ramach pełnego wymiaru czasu pracy oddziaływania szkodliwych warunków na organizm pracownika. R. legis instytucji przewidzianej w art.32 ww. ustawy o emeryturach i rentach z FUS opiera się na założeniu, że praca wykonywana w szczególnych warunkach przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też osoba wykonująca taką pracę ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni.

Stosownie zaś do treści §2 ust.1 ww. rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach w nim określonych są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest - w myśl §2 ust.2 - świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawione według określonego wzoru lub świadectwo pracy, w którym zakład pracy stwierdza charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Należy również wskazać, że świadectwo pracy w warunkach szczególnych, wydane pracownikowi przez pracodawcę, z zachowaniem warunków przewidzianych normą §2 ww. rozporządzenia, stanowi domniemanie i podstawę do przyjęcia, iż okres pracy w nim podany jest okresem pracy w warunkach szczególnych. Samo, jednakże, posiadanie świadectwa pracy potwierdzającego wykonywanie zatrudnienia w warunkach szczególnych, organu rentowego nie wiąże i nie przesądza, automatycznie, o przyznaniu świadczenia emerytalnego na podstawie art.32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach w postępowaniu sądowym traktuje się jako dokument prywatny w rozumieniu art.245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki może być więc weryfikowany pod kątem prawdziwości wskazanych w nim faktów (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 4 listopada 2008 roku sygn. III AUa 3113/08, Lex nr 552003; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 30 listopada 2006 roku sygn. III AUa 466/06, opubl: Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Katowicach rok 2007, Nr 3, poz. 8; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 24 września 2008 roku sygn. III AUa 795/08, opubl: Orzecznictwo Sądów Apelacji B. rok 2008, Nr 4, str. 60).

Regulacja §2 ww. rozporządzenia statuująca ograniczenia dowodowe i obowiązująca w postępowaniu przed organem rentowym, nie ma jednak zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym zeznaniami świadków (uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 r. sygn. III UZP 5/85, uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 r. III UZP 6/84).

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że J. F. (1) spełnia przesłanki ustawowe co do wieku (ukończył 60 lat) oraz liczby lat okresów składkowych i nieskładkowych (ma ponad 25 lat stażu) ,a także nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Organ rentowy, odmawiając ubezpieczonemu prawa do emerytury, uznał, że nie został udokumentowany 15-letni okres pracy w warunkach szczególnych.

Dla oceny, czy wnioskodawca pracował w szczególnych warunkach, ma znaczenie rodzaj powierzanej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Takie stanowisko wielokrotnie zajmował także Sąd Najwyższy (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 22 stycznia 2008 roku, sygn. akt I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 75; z dnia 6 grudnia 2007 roku, sygn. akt III UK 66/07, LEX nr 483283; z dnia 4 października 2007 roku, sygn. akt I UK 111/07; z dnia 19 września 2007 roku, sygn. akt III UK 38/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 329; z dnia 14 września 2007 roku, sygn. akt III UK 27/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 325).

Zebrany w sprawie materiał dowodowy wskazuje , że J. F. (1) został zatrudniony w Przedsiębiorstwie Państwowej (...) w dniu 2 września 1972 r. i powierzono mu wówczas obowiązki ucznia w zawodzie mechanika pojazdów samochodowych. W okresie zatem pobierania nauki wnioskodawca nie wykonywał obowiązków pracowniczych w warunkach szczególnych , a za moment rozpoczęcia wykonywania obowiązków w takim charakterze należy przyjąć datę 3 września 1975 r. ,kiedy to powierzono mu obowiązki kierowcy (w dacie tej z całą pewnością wnioskodawca posiadał uprawnienia do prowadzenia pojazdów o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony). W ocenie Sądu nie ulega wątpliwości na czym polegały obowiązki pracownicze wnioskodawcy od momentu powierzenia mu stanowiska kierowcy. Niemniej jednak , nie było możliwym zaliczenie mu do stażu pracy w warunkach szczególnych całego okresu pracy w ww. zakładzie pracy przypadającego po tej dacie. Podkreślić należy ,że z dniem 26 października 1976 r. wnioskodawca rozpoczął odbywać zasadniczą służbę wojskową , którą zakończył w dniu 16 października 1978 r. Co jednak istotne ,do pracy powrócił z dniem 21 listopada 1978 r. i tym samym okres służby wojskowej nie może zostać zaliczony mu do stażu pracy w warunkach szczególnych.

Podkreślić w tym miejscu należy ,że zasadniczo przerwę w wykonywaniu zatrudnienia w ramach stosunku pracy wywołaną odbywaniem zasadniczej służby wojskowej uznaje się za zawieszenie realizacji nadal trwającego stosunku pracy z tego względu, że w okresie odbywania tej służby nie są wykonywane zobowiązania stron stosunku pracy, ponieważ pracownik doznaje przeszkód w świadczeniu pracy z powodu odbywania zasadniczej służby wojskowej, co prowadzi do zawieszenia świadczeń pracodawcy, które na ogół są ekwiwalentami za pracę wykonaną.

Równocześnie trzeba podkreślić, jak słusznie zauważył Sąd Najwyższy w w/w wyroku, że obowiązkiem obywatela polskiego jest obrona ojczyzny, a zakres obowiązku służby wojskowej określa ustawa (art. 85 ust. 1 i 2 Konstytucji RP). Ponadto konstytucyjna zasada demokratycznego państwa prawnego, urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej (art. 2), zasada równości wobec prawa i zakaz dyskryminacji z jakiegokolwiek przyczyny (art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji), wymuszają na gruncie Konstytucji, będącej najwyższym prawem Rzeczypospolitej Polskiej (art. 8 Konstytucji RP), ustanawianie takich regulacji ustawowych lub dokonywanie wykładni przepisów prawa powszechnie obowiązującego, które wykluczają jakiegokolwiek pokrzywdzenie obywatela z powodu wykonywania publicznego obowiązku obrony ojczyzny. W konsekwencji na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych okresy czynnej służby wojskowej w Wojsku Polskim lub okresy jej równorzędne są zawsze okresami składkowymi (art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach), bez potrzeby wypełnienia jakichkolwiek dalszych warunków, a w szczególności bez względu na to, czy okresy odbytej służby były poprzedzone stosunkiem pracy lub innym stosunkiem prawnym kreującym tytuł obowiązkowego ubezpieczenia społecznego. Oznacza to, że okres czynnej służby wojskowej jest składkowym okresem ubezpieczenia dla każdego ubezpieczonego, który odbył taką służbę.

Okres odbytej czynnej (zasadniczej) służby wojskowej przez pracownika zatrudnionego poprzednio w szczególnych warunkach pracy, który po zakończeniu tej służby zgłosił swój powrót do tego zatrudnienia w terminie 30

dni od zakończenia służby wojskowej, traktuje się tak samo jak wykonywanie takiej pracy, a skoro okres ten podlega zaliczeniu do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy w szczególnych warunkach, to uwzględnia się go także do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym. Jak wskazał Sąd Najwyższy taką językową wykładnię zdecydowanie wzmacniają powołane wyżej dyrektywy (zasady) konstytucyjne uzasadniające i usprawiedliwiające traktowanie okresu zasadniczej służby wojskowej przypadającego w okresie trwania stosunku pracy w szczególnych warunkach zatrudnienia jako składkowego okresu pracy w szczególnych warunkach dla celów emerytalnych.

Skoro zatem wnioskodawca nie powrócił do pracy w ww. terminie, to brak jest podstaw do zaliczenia mu służby wojskowej jako okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych.

W odniesieniu do zatrudnienia wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie (...) w Ł. (od 11 września 1979 r. do 28 lutego 1982 r.) oraz w (...) Przedsiębiorstwie (...) (od 1 czerwca 1982 r. do 2 czerwca 1989 r.) w Ł. wskazać należy, że wykonywane przez niego obowiązki pracownicze sprowadzały się do przewozu towarów za pomocą samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Oczywistym jest, że pewną część czasu pracy wnioskodawcy zabierało załadowanie oraz rozładowanie samochodu, ale podstawową czynnością jaką wykonywał wnioskodawca była nadal praca kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3,5 tony. Sąd pragnie jednocześnie podkreślić, że z istoty charakteru pracy kierowcy pojazdu ciężarowego wynika, że przemieszcza on, prowadzone przez siebie pojazdy w celu przewożenia określonych ładunków, albowiem jego praca polega na wykonywaniu transportu drogowego. Przerw w kierowaniu pojazdami przeznaczonych na załadunek i rozładunek pojazdów nie odliczało się i nadal nie odlicza od czasu pracy kierowcy. Od 1984 r. na skutek zmian organizacyjnych i restrukturyzacji zatrudnienia wprowadzono zasadę, że każdy kierowca jest jednocześnie konwojentem (takie stanowisko zawarł Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 17 lipca 2012 r. w sprawie III AUa 97/12) i jest to okoliczność znana Sądowi notoryjnie.

Wskazane zatem powyżej okresy: od 3 września 1975 r. do 25 października 1976 r., od 21 listopada 1978 r. do 31 sierpnia 1979 r. (tj. pracy w Przedsiębiorstwie Państwowej (...)), od 11 września 1979 r. do 28 lutego 1982 r. (tj. pracy w Przedsiębiorstwie (...)) oraz od 1 czerwca 1982 r. do 2 czerwca 1989 r. (tj. pracy w (...) Przedsiębiorstwie (...)) należy zaliczyć wnioskodawcy do prac wykonywanych w warunkach szczególnych. Zgodnie bowiem z załącznikiem – Wykazem A prac w szczególnych warunkach – do wskazanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku działem VIII, punktem 2 praca kierowcy samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony zaliczana jest do pracy w warunkach szczególnych.

W odniesieniu zaś do zatrudnienia wnioskodawcy w (...) (...) w G. (od 3 czerwca 1989 r. do 30 listopada 1989 r.) oraz w Zakładzie Budowlano – (...) Sp. z o.o. (od 1 grudnia 1989 r. do 31 marca 1994 r.) wskazać należy, że wnioskodawca w okresach tych zajmował się czynnościami związanymi z remontem oraz naprawą urządzeń cieplnych wchodzących w skład kotłów parowych oraz wodnych (takich jak: młyny węglowe, kruszarki, odzūżlacze, odrobinowe podgrzewacze powietrza czy też elektrofiltry). Praca wnioskodawcy sprowadzała się zatem do demontażu określonej części kotła (wnioskodawca wchodził do kotła) i jej naprawy. Z dokonanych ustaleń wynika zatem, że wnioskodawca faktycznie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy - prace, czynności - przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń cieplnych tj. prace wymienione w dziale II Wykazu A stanowiącym załącznik do wskazanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku. Dodatkowo zaznaczyć należy, że do tego rodzaju należy wymieniona w załączniku nr 1 do Zarządzenia Nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach (Dz.Ur.z. WUG.1983.8.12 z dnia 12 sierpnia 1983 r.) w wykazie A, dziale II, poz.1 pkt 29 praca montera kotłów i urządzeń pomocniczych.

Biorąc zatem pod uwagę sporny okres będący przedmiotem niniejszego postępowania, wnioskodawca legitymuje się ponad 15-letnim okresem pracy w takim charakterze.

Reasumując, wnioskodawca spełnił wszystkie warunki wymagane do przyznania prawa do emerytury na podstawie art.184 ust.1 ww. ustawy o emeryturach i rentach

- 1) ukończył 60 lat – 20 lutego 2017 roku,
- 2) do 31 grudnia 1998 roku ma ponad 25 lat stażu pracy,
- 3) nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego
- 4) do 31 grudnia 1998 roku wykazał staż pracy w szczególnych warunkach ponad 15 lat.

Zgodnie z treścią art. 129 ust. 1 ww. ustawy, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. J. F. (1) urodził się (...) i tym samym nabył prawo do emerytury od 20 lutego 2017 r.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał J. F. (1) prawo do emerytury od dnia 20 lutego 2017 r. ,o czym orzekł w punkcie 1 sentencji wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art.98 k.p.c. zasądzając od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. na rzecz J. F. (2) kwotę 90 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Wysokość kosztów zastępstwa procesowego Sąd ustalił na podstawie § 9 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 roku, poz.1804).

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS, któremu udzielić zgody na wypożyczenie akt rentowych.

S.B.